

αλειπτά

Τρίτη, 5 Μαρτίου 2013
5:20 πμ

URL: aleipta.pdf

Σημασία:

- Μέχρι σήμερα ανεύρετη η λέξη στα λεξικά. Το αντίστοιχο λατινικό κείμενο μεταφράζει **suffimenta** **Suffimenta** όμως είναι κάποιες ύλες που καθαιρούν πρόσωπα και πράγματα (ηθικως και μεταφορικως) με μορφή αλοιφής . Οι ασρχ. Έλληνες τα έλεγαν καθάρσια [ενν. θυμιάματα]. Δίνονταν στο λαό με απόφαση της συγκλήτου στην διάρκεια των τελετών Ludi Saeculares , ήταν ρωμαϊκή καθαρτική τελετή που περιγράφει ο Σουητώνιος αργότερα ονομαστήκαν Ludi Terentini . Τα suffimenta εξακολούθησαν οι βυζαντινοί που τα ονόμασαν αλειπτά λόγω της μορφής τους και για να αποφύγουν την αρχαία «καθαρσιον» , που ίσως στο βυζάντιο να χρησιμοποιείτο ως καθάρσιον [ενν. φάρμακο].

Αντιθέτως ο Φ. Κουκουλές στο 162 « Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός» - σ. 402 αναφέρει ότι τα στρατιωτικά υποδήματα ήταν μαύρα και λεγόντουσαν **αλειπτά** επειδή τα άλειφαν συχνά με μαύρο χρώμα. Δυσκολεύομαι όμως να πιστέψω πως ο Πατριάρχης έδινε τα παπούτσια στο χέρι του αυτοκράτορα.

Εγκυκλοπαιδικά

- Αλειπτά έδινε ο πατριάρχης στον αυτοκράτορα, αφού πρώτα εκείνος του δώριζε αποκόμβιον, όπως αναφέρει ο Πορφυρογέννητος¹

Ετυμολογία:

- Από το αλείφω αλειπτός = ρηματικό επίθετο που σημαίνει αυτός που μπορεί να αλειφτεί.

Αναφορές

1

τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, ἐπιδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα τῷ πατριάρχῃ, καὶ κείνος στέφει τὸν βασιλέα, καὶ εἶθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης εὐλογία, τῷ βασιλεῖ, εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀντιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ἄλειπτά. *imponit, postea ipsi praeis benedictum offert, pro quo apocombium, a praeposito sumptum, patriarchae donat, hic ipsi suffimenta dat.*

9395 Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος - Περί της του Βασιλείου Τάξεως σλ. 369 [201]

Jacques-Paul Migne -Patrologiae cursus completus, seu, Bibliotheca universalis, integra, uniformis, commoda, oeconomica

2

Καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι αὐτοὺς λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰς εὐλογίας, ἧτοι προσφοράς, καὶ ἀντιδίδουσι ταύτας τοῖς πραιποσίτοις, καὶ μετὰ ταῦτα δίδωσι τοῖς δεσπόταις ὁ πατριάρχης τὰ **ἀλειπτά**, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ ἀποκόμβια· καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπότες τοῦτον, καὶ ἐξίασι τοῦ Ἁγίου Φρέατος. Καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ ἕξω τοῦ Ἁγίου Φρέατος.

538 Κεφ. 1.3. «Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προκένσου γινομένου ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἧτοι τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν εὐσήμεων καὶ περιφανῶν προελεύσεων, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς ἀπίασιν ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ» .

3

Then in the Capitoline temple of Jupiter and the Palatine temple of Apollo the Quindecimviri gave to all present (slaves were excluded) purificatories (καθάρσια, suffimenta), consisting of torches, sulphur, and bitumen; and in the same temples, and that of Diana on the Aventine, wheat, barley, and beans were given to the people to make an offering with (cf. Eckhel, 6.387, for medals with the inscriptions Suf (fimenta) p (opulo) d (ata) and A Pop (ulo) Frug (es) ac (ceptae), &c.), though Zosimus says these were to be given to the actors in the games

[A Dictionary of Greek and Roman Antiquities \(1890\)](#)

4

Saccular Games

ἐπειδὴν τὸ **καθάρσιον** περιενεχθῆ καὶ ὁ κῆρυξ τὰς πατρίους εὐχὰς εὔξεται, προχειροτονεῖν κελεύει τοὺς προέδρους περὶ ἱερῶν τῶν πατρίων καὶ κήρυξι καὶ πρεσβείαις καὶ ὁσίων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπερωτᾷ ὁ κῆρυξ: 'τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πενήκοντα ἔτη γεγονότων;' ἐπειδὴν δὲ οὗτοι πάντες εἶπωσι, τότε ἤδη κελεύει λέγειν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, οἷς ἕξεσιν.

Αισχίνης -Κατὰ Τιμάρχου 1.23

5

"Cos. XIII Lud(is) Saec(ularibus) suf(fimenta) p(opulo) d(istribuit) s(enatus) c(onsulto) = in his fourteenth consulship, by decree of the senate, during the Saecular Games he distributed suffimenta to the people." Suffimentum is a relatively rare word, and in Imperial Latin is a general term for a purifying agent [purgtimentum]. The word derives from purge and fuitius and should specify things that burn and create smoke, which is in accord with Zosimus' list of torches, sulphur, and bitumen.

Time in Roman Religion: One Thousand Years of Religious History p. 74

Βιβλιογραφία

- 538 Κωνσταντῖνος Στ ο Πορφυρογέννητος -De cerimoniis aulae Byzantinae, lib1 σελ. 22
- 162 Φαίδων Κουκουλές - « Βυζαντινὸν Βίος καὶ Πολιτισμὸς»
URL [aleipta.pdf](#)

ΑΣ3 Βυζαντινὸ Λεξικό - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis